

शरीरे स यथा प्रयोग्य आचरणो युक्त एवमेवायमस्मिच्छरीरे प्राणो युक्तः
 KĀND. UP. 8, 12, 3. die Bedeutung von उप Nir. 1, 3. वर्णोपज्ञन *Hinzutritt von Buchstaben* 2, 2. S. in der Einl. zu RV. 1, 103. *zutretende Buchstaben, Silben, Suffixe*: अन्वर्था उपज्ञनाः Nir. 4, 7, 20. RV. Prāt. 11, 5.

उपज्ञप्य (von जप् mit उप) adj. *der zu überreden, heranzuziehen ist*:
 उपज्ञप्यानुपज्ञपेत् M. 7, 197.

उपज्ञरस्म् (von उप + जस् = जरा) adv. *gegen das Alter hin, im Alter* Vor. 6, 63.

उपज्ञला (उप + जला) f. Name eines Flusses: जलां चोपज्ञलां चैव यमुनामभितो नदीम् MBh. 3, 10556.

उपज्ञल्पन् (von जल्प् mit उप) adj. *zu Jmd. sprechend, Rath ertheilend*: अनाहृतोपदिष्टानामनाहृतोपज्ञल्पिनाम् । ये लोकास्तान्कृतः कर्णमया त्वं प्रतिपत्स्यसे MBh. 1, 5396.

उपज्ञा (von जन् mit उप) f. *entferntere, mittelbare Nachkommenschaft* AV. 11, 1, 19.

उपज्ञाति (उप + ज्ञाति) f. *ein gemischtes Metrum* COLEBR. Misc. Ess. II, 124. insb. eine Verbindung von *Indravaṅgrā* mit *Upendraṅgrā* 160 (VI, 3; vgl. CAUR. 23) und von *Vaṁcāstha* mit *Indravaṁcā* ebend. (VII, 3).

उपज्ञानु (उप + ज्ञानु) P. 4, 3, 40.

उपज्ञाप (von जप् mit उप) m. P. 3, 3, 61, Sch. *das Zuraunen, Aufwiegelung, Herüberziehen zu seiner Partei* AK. 2, 8, 4, 21. H. 736. Hit. III, 136. उपज्ञापविदा च कर्णज्ञायेः Pāṇāt. I, 337. तेषु तेषु चाकृत्येषु प्राप्त-रूपरोपज्ञायाः DAČAK. 191, 17. KIRĀT. 2, 47.

उपज्ञापक (wie eben) adj. *zurauwend, aufwiegelnd*: अरीणाम् M. 9, 275.

उपज्ञिज्ञास्य (von ज्ञा im desid. mit उप) adj. *räthselhaft*: वाचम् CAUR. Ba. 3, 2, 4, 24.

उपज्ञिक्तीर्षा (von क्त्स् im desid. mit उप) f. *das Verlangen, die Absicht zu rauben*: कुण्डलोपज्ञिक्तीर्षया (wohl कुण्डलापज्ञि° zu lesen) MBh. 3, 16929.

उपज्ञिक्ता (उप + ज्ञि°) f. *gaṇa* गौरादि zu P. 6, 2, 194. 1) *Zäpfchen im Halse* JĀG. 3, 97. — 2) *Nebenzunge, Abscess auf der unteren Seite der Zunge* Suča. 2, 129, 12. 1, 31, 18. 90, 16. — 3) *eine Ameisenart* H. 1207.

उपज्ञिक्त्वा (उप + ज्ञि°) f. 1) = उपज्ञिक्ता 1. (घट्टिका) RĀG. in CKD. — 2) = उपज्ञिक्ता 2. Suča. 1, 92, 13. 306, 1. 2, 267, 11. — 3) = उपज्ञिक्ता 3. Hā. 110. यद्युपज्ञिक्त्वा यद्बो अतिसर्पति RV. 8, 91, 21. Vgl. उपदीका.

उपज्ञीक m. Bez. von *Wassergenien, Nixe*: उपज्ञीका उद्भरति समुद्रादधि भेषजम् AV. 2, 3, 4. यद्वै देवा उपज्ञीका आसिञ्चन्धन्वयुक्ताम् 6, 100, 2. उपज्ञीर्व adj. *Nebenbegriff zu जीव in einer Formel* AV. 19, 69, 1.

उपज्ञीवक (von जीव् mit उप) adj. 1) *lebend von, seinen Lebensunterhalt findend*; mit dem instr.: परिज्ञाता अनुचितेन गुरुधनेनोपज्ञीवकः KULL. zu M. 2, 201. am Ende eines comp.: परवृत्त्युप° MBh. 13, 1638. परस्वोप° R. 1, 6, 11. दानोप° KATHS. 24, 139. — 2) ohne Ergänzung: von einem Andern seinen Lebensunterhalt beziehend, in Abhängigkeit lebend, ein Untergebener: चित्तानुवर्तनं यत्तदुपज्ञीवकलक्षणम् KATHS. 17, 46.

उपज्ञीवन (wie eben) n. *Lebensunterhalt* CAUR. Ba. 6, 7, 3. 8, 7, 4, 2. fgg. M. 9, 207. JĀG. 3, 236. MBh. 2, 881. 2578. 3, 17356. fgg. R. 1, 4, 23. 2, 31, 22. 32, 23. 25. Pāṇāt. I, 312.

उपज्ञीवनीय (von उपज्ञीवन) adj. *Unterhalt gewährend, dazu dienend*: यत्र वा अस्य बहुलतमा श्रोषधयस्तस्या उपज्ञीवनीयतमम् CAUR. Ba. 1, 3, 8. 10. 2, 5, 11. 9, 1, 7. 2, 2, 4, 12. 4, 3, 8, 12. 9, 1, 2, 24. TS. 3, 1, 9, 3. 5, 1, 8, 2. 4, 4, 3. — Vgl. अनुपज्ञीवनीय.

उपज्ञीविन् (von जीव् mit उप) adj. 1) *lebend von, seinen Lebensunterhalt findend in*; mit dem acc.: बाणिज्यमुपज्ञीविनः MBh. 3, 12851; mit dem gen.: अन्योन्यस्योपज्ञीविनः 14, 1108. meist am Ende eines comp.: पिण्डमात्रोप° JĀG. 1, 70. नानापण्योप° M. 9, 257. शस्त्रोप° R. 2, 83, 12. गन्धोप° 14. रत्नोप° 3, 39, 21. धान्योप° 4, 58, 29. मायोप° Pāṇāt. I, 320. 196, 19. Hit. I, 22. CAUR. Ch. 136, 11. KATHS. 21, 115. 24, 199. ज्ञातिमात्रोप° *der sich nur auf seine Geburt berufen kann* M. 8, 20. 12, 114. Vgl. आत्मोपज्ञीविन्. — 2) ohne Ergänzung: von einem Andern seinen Lebensunterhalt beziehend, in Abhängigkeit lebend, der für seinen Lebensunterhalt zu sorgen hat, ein Untergebener MBh. 1, 3472. 13, 1810. R. 2, 31, 36. 32, 26. 54, 7. सचिवरूपज्ञीविभिः 6, 5, 4. RAGH. 1, 16.

उपज्ञीव्य (wie eben) adj. *von dem oder wovon man lebt, den Lebensunterhalt gewährend*: उपज्ञीव्यदुमाणाम् JĀG. 2, 227. सर्वेषां कविमुष्यानामुपज्ञीव्यो भविष्यति । पर्जन्य इव भूतानामन्तयो भारतदुमः ॥ MBh. 1, 92. उपज्ञीव्यानां मान्यानाम् Śāh. D. 18, 13. subst. n. *Lebensunterhalt*: अन्तःपालाश्च यास्यति सदरो यत्र राघवः । सहेपज्ञीव्यं राष्ट्रं च पुरं च सपरिच्छदम् ॥ R. 2, 37, 25.

उपज्ञोषम् (von जुष् mit उप) adv. 1) *nach Gefallen* AK. 3, 8, 10. in der Verb. यथोपज्ञोषम् MBh. 1, 7332. 3, 10036. 11394. 14855. 17054. R. 2, 89, 23. — 2) *in sich gekehrt, still*: किमिदमुपज्ञोषमास्यते CAUR. 66, 16. — Vgl. जोषम्.

उपज्ञा (von ज्ञा mit उप) f. *eine Kenntniss, zu der man selbst gelangt ist*; primitive, nicht überlieferte Kenntniss, Erfindung AK. 2, 7, 12. H. 1373. am Ende eines comp. neutr. und das erste Glied behält seinen Accent P. 2, 4, 21. 6, 2, 14. AK. 3, 6, 28. पाणिन्युपज्ञम् *die von Pāṇini erfundene Grammatik* Sch. zu P. a. a. O. प्राचेतसोपज्ञं रामायणम् RAGH. 15, 63. Das comp. kann hier ohne Schwierigkeit als adj. aufgefasst werden.

उपज्ञन् m. vielleicht *das Beschreiten, Betreten*: यं प्रसृतिं यम्पामुप-ज्ञन्यं विप्रोसो वाजयन्ते स इन्द्रः SV. I, 4, 1, 5, 6. — Vgl. ज्ञन्.

उपज्ञोतिष (von उप + ज्योतिस्) N. pr. einer Localität VARĀH. BAH. 14, 3 in Verz. d. B. H. 240.

उपज्ञै (von उप) m. = उपक P. 5, 3, 80.

उपज्ञैकन (von जैक् mit उप) n. *Darbringung, Geschenk* BALA beim Sch. zu NAIŠH. 11, 67.

उपतत्त (उप + तत्त) m. N. eines dämonischen Wesens, zu den Gandharva oder Nāga gehörig: वासुकये चित्रसेनाय चित्ररथाय ततोपतत्ताभ्याम् KAUR. 74.

उपतटम् (von उप + तट) adv. *am Abhange*: प्रालेयान्द्रिः MEGH. 58. GILB.: उपतट m. *margo, ora*.

उपतैपत् (von तप् mit उप) partic. subst. (nämlich अग्नि) *die innere*